

6.K.42
7/5726

TC
ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610- 274
Konu : Yazılı Soru Önergesi

02957

26 ŞUBAT 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 28/11/2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5726-9660 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Mustafa ENÖZ'ün, tarafıma tevcih ettiği 7/5726 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EK:

-Önerge Cevabı (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

T.B.M.M. Bşk.

Bilgi:

Başbakanlık

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA ENÖZ'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5726)

Soru:

Dünya piyasalarında petrol varil fiyatı 147 dolar civarında iken mazot, pompadan kullanıcıya 3.25 YTL civarında sunulmakta idi. Şu anda dünya piyasalarında petrol varil fiyatı 60 dolar civarında seyretmektedir. Ham petrol varil fiyatı yarıdan daha fazla düşüş göstermesine rağmen ülkemizde petrol pompa fiyatı düşüş oranı nispetinde kullanıcıya niçin yansıtılmamaktadır?

Cevap:

20/12/2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde; "Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden "Piyasa Fiyatı" fiyat olarak kabul edilir." ve "Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir." hükümleri yer almaktadır. Söz konusu hükümler uyarınca akaryakıt fiyatları piyasa koşullarında oluşmakta olup fiyatlar üzerinde herhangi bir kontrol söz konusu değildir. Ayrıca, aynı maddede; "Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir." hükmü yer almakta olup, söz konusu hükme dayanılarak fiyatlara, EPDK tarafından herhangi bir müdahalede de bulunulmamıştır.

Petrol piyasasında fiyatlar serbest piyasa koşullarında olduğu için fiyatlarda meydana gelen artma ve azalmalar; günün koşullarına göre dünya piyasaları, rafineri, dağıtıcı ve bayi zincirini takip ederek şekillenmektedir. Diğer bir ifadeyle pompa satış fiyatını oluşturan tek unsur ham petrol fiyatları değildir.

03/12/2008 tarihinde Türkiye genelinde faaliyet gösteren bir dağıtıcının, İstanbul Avrupa yakasında, "kırsal motorin" ve "kurşunsuz benzin 95 oktan" için pompa satış fiyatlarının bileşenleri şu şekilde gerçekleşmiştir:

KURŞUNSUZ BENZİN 95 OKTAN			KIRSAL MOTORİN		
	TL	%		TL	%
Rafineri Satış Fiyatı	0,52564	18,4	Rafineri Satış Fiyatı	0,79772	31,8
Gelir Payı	0,00150	0,1	Gelir Payı	0,00150	0,1
ÖTV	1,49150	52,3	ÖTV	0,93450	37,2
Dağıtım Payı	0,19236	6,7	Dağıtım Payı	0,19728	7,9
Depo Teslim Bayi Satış Fiyatı	2,21100		Depo Teslim Bayi Satış Fiyatı	1,93100	
Bayi Payı	0,20425	7,2	Bayi Payı	0,19612	7,8
KDV	0,43475	15,3	KDV	0,38288	15,3
Pompa Fiyatı	2,850		Pompa Fiyatı	2,510	
Toplam Vergi (ÖTV+KDV)	1,92625	-67,6	Toplam Vergi (ÖTV+KDV)	1,31738	52,5

Fiyat bileşenlerinden dünya ham petrol fiyatları ile ilişkilendirilebilecek olan en önemli bileşen ithalat ya da rafineri satış fiyatıdır (rafineri satış fiyatı içerisinde de ham petrol maliyeti dışında rafinaj, depolama, taşıma gibi giderleri olduğu göz önünde bulundurulmalıdır). Kırsal motorin örneğinden hareketle rafineri satış fiyatındaki %60'lık bir azalmanın (dağıtım ve bayi payının maktu olduğu bir durumda) pompa satış fiyatında en fazla %19'luk bir düşüş sağlayabileceği görülmektedir. Pompa satış fiyatının %50'sinden fazlasının maktu vergilerden oluştuğu, rafineri satış fiyatının dağıtım ve bayi paylarının bir kısmının;

- Gemi navlunu
- Kara navlunu
- Depolama&Elleçleme
- Ulusal Marker&Katık Operasyonları
- Ulusal Stok&Operasyonel Stok Maliyeti
- Pazarlama&Müşteri Programları
- Reklam&Sponsorluk Harcamaları
- Promosyon
- Kart komisyonları
- Periyodik Bakım&Onarım Giderleri
- SEÇ-G & Görsel Standartlara uyum ile ilgili harcamalar
- Taşımatik ve Bağlı Harcamalar
- Ürün Kalitesi&Geliştirme
- Teknoloji&Otomasyon Maliyetleri
- İskonto & Primler
- İşletme Sermayesi Maliyeti
- Yurtdışı Destek Maliyeti Alokasyonları
- Amortisman
- Hukuk&Vergi Harcamaları
- Operasyonel Giderler (Maaş&Harcamalar)

gibi gider kalemlerini kapsadığı da göz önüne alındığında, ham petrol fiyatlarındaki azalmanın, pompa satış fiyatlarında aynı oranda azalma sağlamayabileceği anlaşılmaktadır.

Maliyetlere ilişkin hususlara ek olarak, döviz kurlarındaki değişimler de fiyatları eş zamanlı olarak etkilemektedir. Bu yüzden ABD doları cinsinden ifade edilen ham petrol fiyatlarındaki değişimler, Dolar/YTL kurunun etkisi de göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir.